

СТАНОВИЩЕ

върху дисертационен труд за получаване на образователната и научна степен „доктор“ по: област на висше образование 3.0. „Социални, стопански и правни науки“, професионално направление 3.8. „Икономика“, научна специалност – „Организация и управление на производството“

Автор на дисертационния труд: AVNI GASHI - докторант към катедра „Мениджмънт и маркетинг“ при Аграрен университет, гр. Пловдив

Тема на дисертационния труд: Сравнителен анализ на аграрните политики на България и Косово

Рецензент: доц. д-р Керанка Недева, Аграрен университет - Пловдив, 3.0. „Социални, стопански и правни науки“, 3. 7. „Администрация и управление“, Организация и управление на производството, определен за член на научното жури със заповед № РД-16-1077 от 25.11.2020 г. от Ректора на АУ.

1. Актуалност на проблема.

Аграрният сектор е сложна система на взаимодействие между външни и вътрешни фактори - промяна в собствеността върху земята, определянето на цените на база пазарните сили, промяната във вкусовете на потребителите, климатичните промени, увеличаващото се население, нарастващото търсене на хранителни продукти, ограничените природни ресурси, глобализацията, запазването на околната среда и т.н. „Българският“ и „Косовският“ модел на преобразуване на селското стопанство имат редица специфики свързани с обхвата на реформите, начина на тяхното провеждане, социално-икономическите резултати от изпълнението на политиките, проблемите и предизвикателствата пред двете страни на съвременния етап.

Разработка е опит за задълбочен сравнителен анализ на аграрните политики на България и Косово. Докторантът прави анализ на развитието на селскостопанското производство в двете страни. Анализират се политиките на поземлената реформа, преструктурирането на земеделските стопанства, държавната подкрепа, регулирането на селското стопанство, политиките свързани с търговския режим и международната търговия с аграрни продукти, както и оценяване на възможностите за подобряване на конкурентоспособността на селското стопанство на двете страни.

Докторантът - Avni Gashi успешно защитава позициите си по отношение на актуалност и значимост на темата в теоретичен и в приложен аспект, като акцентира върху сходните черти в развитието на българското и косовско селско стопанство от периода на преход към пазарна икономика.

Изследването се базира на познаване на научните достижения и проблемите на сектора и се формулират собствени тези и решения.

2. Цел, задачи, хипотези и методи на изследване.

Цел на изследването е да се анализират в сравнителен план аграрните политики на Република Косово и Република България и да се предложат подходи за подобряване на политиката за развитие на земеделието на Република Косово.

Работната хипотеза, която автора поставя е, че в условията на реализирания преход в земеделието на България и на световна икономическа криза, силата на действие на силните и слабите страни, а така също и възможностите и заплахите са почти равностойни.

Целта, работната хипотеза и задачите са коректно и научно обосновано формулирани.

Предметът и обектът на изследване са правилно определени и дават възможност в по-късния етап от дисертационното изследване да се извърши обективен анализ на проблема и да се формулират правилни изводи и препоръки.

Използваните **методологически подходи и инструментариум** са съобразени и съответстват на особеностите на аграрния сектор, отговарят на изследователската теза и формулираните цели и задачи. Основните научни методи за изследване са методи на икономическия анализ (динамика, финансови коефициенти), графичен метод, сравнителен метод, описателен метод, бални скали, социологически метод (анкетно проучване, дълбочинни интервюта). В хода на разработката е извършено систематизиране на статистически данни, изчисляване на отделни показатели и проследяване на тяхната динамика, като всички те са графично и таблично представени, и икономически интерпретирани.

Авторът демонстрира умело и коректно използване на методически средства на икономическия анализ и на тази основа формулира изводи и обобщения, които имат практическо значение.

3. Онагледеност и представяне на получените резултати.

Дисертационният труд е разложен на 124 страници. Използвани са 109 литературни източника. Той е структуриран в увод, изложение в две глави, заключение, библиография. Дисертационното изследване е онагледено с 29 фигури.

Авторът има 3 самостоятелни публикации, които отразяват резултатите от научния труд.

4. Обсъждане на резултатите и използвана литература.

В дисертационният труд е извършен задълбочен сравнителен анализ на аграрните политики на България и Косово.

В уводната част, докторантът изтъква значимостта и актуалността на проучването, представя накратко концепцията на научното изследване, цел, обект, предмет, методология, работна хипотеза.

В първата част на дисертацията, авторът придържайки се към мненията и становищата на основни изследователи на същността, целите и инструментите на аграрната политика, прави логични обобщения и заключения относно структурата на земеделските стопанства и техните специфики. Йерархията на земеделските системи в контекста на устойчивото развитие на сектора. Задълбочено са оценени и анализирани подходите, политиките, приоритетите и мерките за насърчаване на аграрния сектор като важен сектор за националната икономика на Република Косово и Република България. Авторът е дал основни насоки в структурната политика на международно и национално ниво, така че да се постигне балансираност и устойчивост на системите. Адаптирана е методика за изследване, анализ и оценка на аграрната политика на Република Косово и Република България.

На база на данни от Евростат и аграрни статистически източници в Косово и България и собствени анкетни проучвания сполучливо са оценени състоянието и тенденциите в развитието на селското стопанство в двете страни.

Във втората част е извършен сравнителен анализ на аграрните реформи в двете държави. Определено е влиянието на аграрната политика на Република Косово и Република България върху аграрния сектор и на двете държави и са набелязани посоките за адаптиране на аграрната политика на Република Косово, чрез трансфер на добри политики от страна на Република България.

За оценка на конкурентоспособността на Косовското селско стопанство е проведен

SWOT анализ на базата на интервюта със членовете на катедра „Икономика на ресурсите и околната среда“ на Аграрния университет в Прищина. Направени са средни оценки на четирите елемента на SWOT анализа – силни и слаби страни на сектора, възможности и заплахи от външната среда, но е и показана тежестта на всеки един елемент.

Изводите, направени от SWOT анализа в практическата част са формулирани конкретни насоки и решения за развитието на конкурентоспособен аграрен сектор.

Литературният обзор е достатъчен по обем и обхват и е в съответствие на темата на дисертацията.

5. Приноси на дисертационният труд.

Като основни достойнства на предложената ми за становище дисертация могат да бъдат посочени: голямата значимост и актуалност на темата от гледна точка както на науката, така и на практиката, като се има предвид ролята на селското стопанство за продоволствената сигурност и изхранване на населението; умението на автора чрез приложената структура на текста и използваните научни методи и инструменти да докаже поставената теза и да реализира изследователските задачи; доброто познаване на основната литература и добрата практика в областта на земеделието, умението да се анализират, систематизират и осмичат различните научни теории и идеи и да се провежда научно изследване;

Прочита на текста на дисертацията дава основание да се откроят следните **приноси** на докторанта:

- На базата на сравнителния метод е осъществен подробен анализ на икономическите показатели на селското стопанство на България и Косово, които имат сходен географски и климатичен профил;
- Обобщени са основни тенденции в развитието на аграрния сектор на Косово и България в резултат на индустриализацията и глобализацията и повишаване конкурентоспособността им.
- Дадени са особеностите и основните насоки в структурните политики на макро, мезо и микро ниво в Косово и България.

6. Критични бележки и въпроси

Трудът не е лишен от някои слабости, по отношение главно на структурирането независимо, че структурата на труда е логична и съответства на заглавието и на поставената изследователска цел, съществува известна неяснота във формулиране на увода и отделните глави. Това би могло да бъде отстранено, ако текстът по ясно се организира в три основни части – теоретична, методологична и практическа, и изводите се направят в края на всяка една от тези части.

7. Публикувани статии и цитирания

Докторантът има 3 самостоятелна публикация, с което покрива изискуемият минимум за публикационна дейност за ОНС Доктор.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Авторът на дисертационния труд – Avni Gashi е представил задълбочено и цялостно научно изследване на изключително актуална и значима за теорията и практиката област и съдържа научни и научно-приложни приноси в областта на икономиката на селското стопанство и конкурентоспособността. Докторантът е добре запознат с основната литература в съответните области, може да формулира изследователски тези и проблеми, да конструира изследователски апарат, да прави аргументирани изводи и препоръки за

подобряването на управленската практика.

Считам, че представеният докторски тезис отговаря на исканията на ЗРАСРБ и Правилника на Аграрния университет за неговото приложение, което ми дава основание да го оценя **ПОЛОЖИТЕЛНО**.

Позволявам си да предложа на почитаемото Научно жури също да гласува положително и да присъди на AVNI GASHI образователната и научна степен "доктор" по научната специалност „Организация и управление на производството“.

Дата: 09.01.2021
гр. Пловдив

Изготвил становището:
доц. д-р Керанка Недева